

Uvnitř si přečtete: Informace z radnice • Architektonická studie města ŽR • Zprávičky ze školky • Jak jsme četli v roce 2017 • Rozhovor s legendárním Šumavákem Emilem Kintzlem • Retro 2017 • Novinky z NP Šumava

MĚSÍČNÍK MĚSTA

ROČNÍK XVIII

LEDEN 2018

ZDARMA

www.zeleznaruda.cz

Slovo starosty

Měsíc leden, jako první měsíc roku 2018, je tak jako každý počátek něčeho nového spojen s plány, očekáváními i tužbami. Co nám ten další rok přinese? Právě probíhající prezidentské volby opět rozděluji naši společnost a osmičkový rok, z pohledu naší historie, jistě bude významný pro naši další budoucnost. Všichni bychom si přáli, aby byla taková, jak ta novoroční přání, jen bych k tomu dodal, že pokud lidé v sobě nenajdou více pokory, úcty a ohledu úplně nejlépe asi nebude.

Rekordní návštěvnost turistů a lyžařů koncem minulého roku, i víkendové návštěvy lyžařských areálů ukazují na oblíbenost Šumavy a Železnorudska. Všichni chtějí, aby příroda na Šumavě nebyla ničím ohrožována, ale stále nemůžeme najít rovnováhu mezi potřebami místních obyvatel, udržitelností a konkurenceschopností naší nabídky v cestovním ruchu a tlakem na vznik divočiny, která veškeré aktivity spojené s lidskou činností, ve smyslu civilizačních potřeb, popírá. Na Železnorudsku chceme mít dostatek kvalitních služeb, vyspělou infrastrukturu a chceme, aby i po architektonické stránce naše město bylo na dobré úrovni. Rok 2018 bude příležitostí pro zastupitelstvo města, ale i pro ostatní, rozhodnout o jeho dalším vzhledu a charakteru. V centru města byla nevyhovující stavba nahrazena budovou s novým posláním a v tomto roce dojde i k přestavbě bývalého hotelu Javor. Město získalo dotaci a zadalo zpracování studií centra města (viz. str. 2-4), má

také zpracovanou územní studii jako podklad při rozhodování o novém územním plánu. Kvalita těchto studií je hodnotným základem pro další rozhodování. Zpracovatelem je přední architektonické studio společnost JAKUB CIGLER ARCHITEKTI. Zvláště bych si přál, aby především centrum města doznalo co nejrychleji podstatných změn k lepšímu.

Michal Šneberger, Starosta města

V ArberLandHalle proběhla 21. 12. 2017 oslava k desátému výročí vstupu České republiky do Schengenské dohody. Při této slavnostní příležitosti byla prodloužena smlouva Železná a Bavorské Rudy o spolupráci obou měst.

Editorial

Vážení čtenáři,

přehouppli jsme se do nového roku, a tak, stejně jako mnozí z Vás, i my v redakci bilancujeme a hodnotíme uplynulý rok.

Jsm rádi, že vaše ohlasy na Železnorudský zpravodaj jsou pozitivní, že se Vám noviny líbí. Mnozí z Vás vyjadřují redakci podporu. Velmi nás to těší, ale také zavazuje, a rozhodně nemáme v úmyslu polevit ve své práci, naopak, víme, že můžeme být ještě lepší a vytvářet, společně s vámi, našimi čtenáři, ještě lepší noviny. Chtěli bychom i nadále přinášet informace z našeho města i jeho okolí, doplněné kvalitním obrazovým přehledem, věnovat se historii, ale také současným děním a nevyhýbat se ani celospolečenským tématům. I nadále budeme přinášet rozhovory se zajímavými lidmi a budeme pomáhat vylepšovat obraz Železnorudska jak na české, tak i na bavorské straně hranice.

To všechno se nám může dařit pouze tehdy, když budeme mít Vás, naše čtenáře. A v tomto ohledu jsme úspěšní. Máme zhruba 65 stálých odběratelů elektronické verze novin, které zasíláme čtenářům do všech koutů Plzeňského kraje, a nejen tam. Železnorudský zpravodaj putuje pravidelně i do zámoří. Co se týká tištěné podoby zpravodaje, ta vychází v nákladu 1000 – 1200 ks, a je rozebrána během několika málo dnů. Pokud byste, milí čtenáři, měli zájem o zaslání elektronické verze ŽZ na váš e-mail, stačí nám sdělit tuto informaci na náš redakční e-mail redaceZZ@email.cz, a my se již o vše postaráme.

Naše redakce v polovině minulého roku zestihla (a také bohužel zestárla ☹), a to proto, že nás z pracovních důvodů opustil náš dlouholetý, mladý kolega, hasič, pan Filip Brož. O jeho hasičské zpravodajství jste však ochuzeni nebyli, ba naopak, Filip spolupracuje s naší redakcí externě i nadále, a nás to velmi těší. Také chceme

poděkovat ostatním našim přispěvatelům, panu řediteli Drahorádovi, paní Věře Kadlecové za kulturní zpravodajství z knihovny, paní Monice Najmanové za milé zprávičky ze školky, panu Václavu Vetýškovi z Plzně, Jardovi Fričovi za informace z dění na sjezdovkách, panu Růžičkovi z Plzně a nesmím zapomenout na známého zoologa z Kašperských Hor, pana Ivana Lukeše, jehož povídání o zvířatech všeho druhu je vždycky pohlazením po duši. O naši duchovní obnovu čas od času pečují i paní Lidmila Kováčsová a kulturně nás obohacuje o informace a zážitky také „tisková mluvčí“ Železnorudského smíšeného sboru, Líba Löffelmannová. Naším největším partnerem při spolupráci je však pan starosta, Michal Šneberger, se svým týmem z radnice a ITC. Děkujeme a slibujeme, že i my budeme nadále pilní a pracovití a těšíme se, že vás budeme moci provázet i dalším rokem, se zprávami pozitivními, milými a příjemnými.

Vaše redakce

Informace z radnice

Úhrady poplatků v roce 2018

Poplatek za odpad:

Splatnost poplatku: **do 31. 3. 2018**
 Platbu můžete provádět na účet: **822561309/0800**

V případě, že si přejete platit za více osob společně naleznete na stránkách www.zeleznaruda.cz v záložce formuláře pro podání -> FINANČNÍ ODBOR -> poplatky ->> formulář PROHLÁŠENÍ SPOLEČNÉHO ZÁSTUPCE, který můžete vyplněný zaslat elektronicky na adresu uctarna@zeleznaruda.cz nebo jej odevzdat osobně na finanční odbor

Osoby s trvalým pobytem na území obce:

Sazba poplatku: **200,- Kč**
 Variabilní symbol: **rodné číslo poplatníka (bez lomítka)**
 Specifický symbol: **1340**

Cizinci s dlouhodobým pobytem na území obce:

Sazba poplatku: **200,- Kč**
 Variabilní symbol: **datum narození (ve formátu RRMMDD)**
 Specifický symbol: **1340**
 Textová poznámka: **jméno, příjmení, adresa pobytu (stačí ve zkratce)**

Majitel objektu určeného pro individuální rekreaci:

Sazba poplatku: **700,- Kč**
 Variabilní symbol: **rodné číslo ****
 Specifický symbol: **1340**
 Textová poznámka: **adresa nemovitosti (ulice, č.p. nebo č. evidenční /č. bytu např. Šp. 74/2 nebo H.S. e4)**

**** v případě, že se jedná o nemovitost v SJM použijte jako VS rodné číslo muže.**

Finanční odbor Města Železná Ruda

Parkovací karty 2018

od roku 2018 došlo k aktualizaci systému vydávání parkovacích karet.

- Od 1. 1. 2018 budou vydávány parkovací karty na dobu NEURČITOU
- Poplatek za parkovací kartu bude splatný vždy do 31. 3. aktuálního roku
- Poplatek budete moci uhradit převodem na účet nebo hotově na pokladně
- V následujících letech bude poplatek vygenerován automaticky stejně jako poplatek za odpad.

Co budete k vydání parkovací karty potřebovat?

- Vyplnit žádost o vydání parkovací karty na dobu neurčitou
- Doložit údaje, které vás opravňují k podání žádosti a určení sazby poplatku
 - kopie TP nebo OTP, ze kterých je možné vyčíst provozovatele vozidla
 - list vlastnictví k nemovitosti v případě, že využíváte sazbu pro vlastníky nemovitosti (stačí z internetu)
 - doložení práva užívání vozidla (např. smlouva o nájmu, souhlas zaměstnavatele s užíváním pro soukromé účely)
 - nájemní smlouvu k nemovitosti užívané k bydlení nebo podnikatelské činnosti

Žádosti:

Žádost o vydání parkovací karty naleznete na stránkách města www.zeleznaruda.cz v záložce Formuláře pro podání – FINANČNÍ ODBOR – poplatky.

Žádost si můžete také vyzvednout na pokladně města.

Vyplněnou žádost a potřebné podklady můžete zaslat elektronicky na adresu: uctarna@zeleznaruda.cz nebo ji odevzdat na pokladně města.

Upozornění:

Předpokládaná doba vydání parkovacích karet je 15 dní

Parkovací karty pro rok 2017 budou žadatelům akceptovány do konce ledna 2018

Finanční odbor Města Železná Ruda

Blahopřání k životnímu jubileu

V minulých dnech oslavila paní

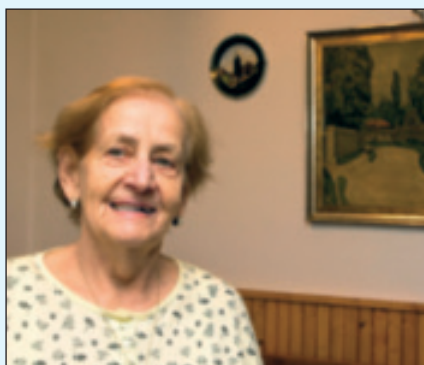
Marie Antošová,

předsedkyně Klubu zdravotně postižených, neúnavná organizátorka výletů a kulturních akcí, příkladná křesťanka

85. narozeniny.

Přejeme paní Marii Antošové ještě mnoho let ve zdraví, naplněných aktivitou a záviděníhodným elánem i optimismem. Všechno nejlepší!

Redakce

V předvánočním čase proběhly ukázky rukodělných prací pro malé a velké

Zprávičky z mateřské školy

Čas, to je zajímavý pojem, který stojí za zamýšlení. I když plyne stále stejným tempem, je vnímán v různých životních situacích pokaždé jinak. Buď se vleče, nebo utíká. U nás ve školce pádí přímo kosmickou rychlostí. Nedávno jsme si začali společně užívat Adventní čas roku 2017

stromčekem i nadílka nových hraček. To, že si děti tento sváteční čas užili s velkým prožitkem, se ukázalo hned v novém roce. Děti si spontánně zpívají písně z adventního času, v jejich hrách se objevují prvky a situace prožité právě v uplynulém čase.

sportovní hry, maškarní rej, čarodějnický rej, divadelní představení, vánoční a velikonoční dílny, besídky pro rodiče, noční spaní ve školce, slavnostní výkop předškoláků, zahradní slavnost a jiné. Novou aktivitou byla přednáška na jaře 2017 pro rodiče na téma „Sociální do-

Vánoční besídka u Čmeláků

a už je pryč. Připomněli nám to Tři králové, kteří přišli koledovat do tříd Sluníček a Broučků. Celou školkou znělo: „My tři králové jdeme k vám, štěstí, zdraví přejeme vám.“ Předškoláci ze třídy Čmeláků v roli Kašpara, Melichara a Baltazara popřáli všem dětem i zaměstnancům hodně štěstí, zdraví v Novém roce 2018 a do košíčku si vykoledovali spoustu dobrot.

Když se ohlédneme zpět do prosincového času minulého roku, byl to čas návštěv, setkávání dětí s rodiči, čas vánočních tradic a koled. Společně s rodiči jsme prožili vánoční dílnu, besídky v jednotlivých třídách. Pro děti čekala pod

Teď už se těšíme na pořádnou zimu, abychom si ji patřičně užili. Již se stalo také tradicí, že pro mladší děti připraví třída předškoláků (letos jsou to Čmeláci) zimní hry. Takže nás v nejbližších měsících čeká zimní olympiáda a samozřejmě oblíbený tradiční maškarní rej.

Redakci Železnorudského zpravodaje jsme byli dotázáni v rámci rekapitulace kalendářního roku 2017, co bylo pro naši školku ve jmenovaném roce stěžejní. Pro nás těžká odpověď. V naší školce je totiž zajímavý každý den. Během roku mimo běžných denních aktivit proběhly tradiční akce jako již zmíněné zimní

Malíři u Broučků

Zimní radovánky na sněhu

vednosti našich ratolestí“. V rámci cyklu těchto přednášek proběhla další, v listopadu 2017 na logopedické téma „Proč je důležitá správná výslovnost našich dětí“. Účast rodičů bohužel nebyla velká a je to škoda. Děkujeme rodičům, kteří nás svou účastí podpořili a využili zajímavou nabídku přednášek. Cyklus přednášek bude probíhat i v roce 2018. Téma, datum, čas a místo bude včas oznámeno. Srdečně jsou zváni nejen rodiče, ale i ostatní zájemci. Těšíme se na Vás.

Za MŠ Monika Najmanová

Dopolední hra na zvířátka

FOTOGALERIE ZE ŠKOLY

Ze zdařilé školní akce k 25. výročí spolupráce škol Železná Ruda a italské Aldeno

Gymnastky a gymnasty z naší školy, Nýrsko a Janovic zaplnili školní tělocvičny při 5. ročníku gymnastických závodů Sněhová vločka.

Žáci 2. stupně se svými učiteli připravili dvě krásná vystoupení pro rodiče a spolužáky na závěr Adventu. Na snímku jsou žáci 7. třídy při předvedení Werichovy pohádky O lakomé Barce z knížky Fimfárum.

Ocenění nejlepší sportovci Železnorudska za rok 2017 se starostou Michalem Šnebergrem. Celkem ocenění získalo 28 jednotlivců a družstvo žáků ve volejbale.

Texty a foto: Ctirad Drahorád

Jak jsme četli v roce 2017

Milí čtenáři,
s chutí i nostalgií jsme zamávali silvestrovským oslavám, ale většině z nás to nedá, abychom se neohlédli a aspoň zčásti nezhodnotili uplynulý

rok. Bilancujeme, v čem se nám dařilo a naopak. Věřím, že ve vašich životech převažují plusy ve všech směrech a pokud snad ne, určitě letos dojde k prudké změně k lepšímu. Upřímně vám to všem přeju. Bilancoval však i knihovní systém a bez mučení vyzradil všechny knihy, které jste si v loňském roce vypůjčili. Za suchými čísly se skrývají příběhy, které vám dělaly společnost, těšily vás, někdy i nadchly a obohacovaly o nové poznatky i zkušenosti. Věřili byste, že jich bylo dohromady 4 037? Dospělým zpříjemnilo chvíle volna za každého počasí 2 645 knih a dětem 947. O čerpání vědomostí se postaralo 235 titulů a do dětských hlaviček vliło nová moudra 109 knih naučné literatury. I když se to na první pohled nezdá, knihovní fond se rozrostl o celých 381 svazků, což včetně sobot a nedělí, svátků, prázdnin i dovolených vychází na více jak jednu novou knihu denně. V policích s novinkami je permanentně k dispozici přibližně šestina, takže zájem o bestsellery knižního trhu je už z prvního pohledu hned za dveřmi knihovny patrný. Nakladatelských domů funguje v České

republiky asi 2500 a společnými silami chrlí každoročně okolo 18 000 nových titulů. Věřte, že vybrat ty nejzajímavější opravdu není jen tak a ještě těžší je zavděčit se vkusu každého z vás. Snad se mi to – s vaší pomocí – aspoň občas daří. A tak doufám, milí čtenáři, že budete i nadále přicházet s novými podněty a tipy na nové knihy a odcházet nejen s plnou taškou, ale i nedočkavostí, až otevřete první a začnete se do příběhu. Těším se na vás i v novém – a určitě úspěšnějším a pohodovějším – roce 2018.

Věra Kadlecová, knihovnice

Kostel Panny Marie Pomocné z Hvězdy

Ze záznamů naší církve za uplynulý rok 2017 vyplývá, že se pro kostel v uvedeném čase nestalo nic pozoruhodného. Přesto se zmíním o některých skutečnostech. Jedná se např. o pokračujících restaurátorských pracích na sochách. Paní Štěchová přivezla na začátku března opravenou sochu sv. Jakuba, za kterou církev zaplatila 45 tisíc korun. Spolupráce s touto restaurátorkou pokračuje, v listopadu si do dílny odvezla menší sochu Panny Marie Bolestné. Je to jedna ze čtyř soch, které byly uloženy na půdě fary. A poněvadž letos na jaře čeká tento objekt rekonstrukce, byly sochy přeneseny do kostela. Podobně probíhá spolupráce s další restaurátorkou z Prahy, s paní Amortovou. Týká se čtyř plastik z prázdného výklenku u dveří kostela. Na začátku léta nám poslala opravenou první sochu – anděla a nyní už pracuje na druhé. Ovšem opravené sochy do výklenku zatím vrátit nemůžeme, protože nástěnná malba za nimi je pro vlhkost značně poškozená. Pan Blahout z Písku, odborník na nástěnné malby, přijel koncem října malbu prohlédnout a závěr byl ten, že ji opraví, ale pro tuto práci nesmí v kostele klesnout teplota pod plus 7 stupňů. Všechny tyto práce jsou nákladné a naše malé církevní společenství je může platit jen díky štědrosti a darům nejen věřících, ale i těch, kterým není lhostejný osud této výjimečné památky.

Lidmila Kováčová, kostelnice

Vážení čtenáři,

poslední měsíc uplynulého roku byl zároveň posledním měsícem, kdy jsme vyjeli k tak vysokému počtu událostí, neboť zde od 1.1.2018 byla zřízena profesionální jednotka Hasičského záchranného sboru Plzeňského kraje. O tom napíšeme trošku níž. Nyní přinášíme klasický přehled událostí za prosinec a právě skončený rok.

Prosinec 2017

4 x dopravní nehoda

4. 12. – Vyjeli jsme k dopravní nehodě osobního automobilu s nákladním, mezi Špičákem a Hojsovou Stráží. Při čelním střetu se lehce zranila řidička osobního i řidič nákladního automobilu. O jejich ošetření se postarala ZZS PK, my jsme provedli protipožární opatření a zajištění automobilů proti pohybu. Bylo vyčkáno do vyšetření nehody Policií ČR a naložení obou vozů na odtahovou službu. Během této události jsme vyjeli k odstranění dvou stromů přes cestu ze Špičáku do Hamrů. Tyto stromy před naším příjezdem začal odstraňovat lesní dělník pracující nedaleko, takže jsme mu pouze asistovali.

- 5. 12. – Odstranění smrku, který spadl přes silnici k hotelu Engadin. Pomocí motorové pily byl strom rozřezán a odstraněn mimo komunikaci.
- 6. 12. – Dopravní nehoda jednoho osobního automobilu se stala mezi Špičákem a Hojsovou Stráží. Řidička vozu zde nabourala do spadlého stromu, který ležel přes vozovku. Z nehody vyvázla bez zranění a po vyšetření události byl strom rozřezán a odstraněn mimo silnici.
- 8. 12. – Odstranění padlého stromu do silnice vedoucí k sedačkové lanové dráze na Špičáku.
- 9. 12. – Dopravní nehoda osobního automobilu se stala za Novou Hůrkou. Řidička zde havarovala mimo silnici a převrátila svůj vůz na bok. Provedli jsme stabilizaci a po ošetření pacientky zdravotníci ZZS Pk jsme ji skrze čelní okno vyprostili a přenesli do vozu ZZS. Místo nehody si převzala Policie ČR. Poděkování patří okolo jedoucím řidičům, který před naším příjezdem pomohl ZZS se záchrannými pracemi.

11 x technická pomoc

- 11. 12. – Byli jsme odstranit ledové převisy z mateřské školky, jelikož hrozily pádem na chodník a před vchod do budovy. Na místo přijela vypomocť jednotka HZS PS Klatovy.
- 15. 12. – Pomocí motorové pily jsme rozřezali a odstranili dva smrky, které spadly přes silnici na Samotách.
- 16. 12. – K odstranění dalšího stromu jsme vyjeli na Samoty. Strom ležel přes cestu a běžkařskou trasu.
- 18. 12. – Vyjeli jsme odstranit ledové převisy z mateřské školky, protože hrozily pádem na chodník a před vchod do budovy. Na místo přijela vypomocť jednotka HZS PS Klatovy.
- 21. 12. – Opět další strom spadl přes silnici k hotelu Engadin. Za použití motorové pily byl rozřezán a odstraněn.
- 22. 12. – Odstranění stromu, který se nahnul nad silnici tak nízko, že nebylo možné k hotelu Horizont projet. Pomocí motorové pily byl strom odstraněn.
- 24. 12. – Letos jsme na Štědrý den nezasahovali :)
- 26. 12. – Na Samoty jsme vyjeli pomoci ZZS Pk s transportem pacienta do sanitního vozu.
- 28. 12. – Dopravní nehoda osobního automobilu, které sjelo ze silnice před viaduktem na silnici ŽR – Alžbětín. Nakonec jsme nemuseli zasahovat a řidič si zajistil odtah.
- 31. 12. – Posledním výjezdem-nevýjezdem loňského roku byl výjezd k zabouchnutému bytu. Po cestě jsme byli odvoláni, neboť si majitelka zajistila zámečnicka a tak jsme se bez zásahu otočili na kruhovém objezdu a vrátili se do zbrojnice.

ROK 2017

Byl to rok smutný, neboť během celého roku jsme ztraceli naše členy, kamarády a přátele. Byli jimi Marie Vlášková, Jiří Soukup a Jiří Krs. Nezapomeneme.

V minulém roce nám město Železná Ruda zakoupilo nový zásahový automobil Ford Ranger 3.2 4x4, předurčený pro zásahy u dopravních nehod, jelikož je postaven jako RZA. Využití ale najde i u dalších typů událostí, neboť obsahuje i vysokotlaké hasicí zařízení pro hašení požárů a další vybavení...

Obdrželi jsme také nový dopravní automobil VW Transporter T6 4motion, spolufinancovaný z Evropských dotací, předurčený prioritně pro evakuaci a transport osob.

Jako SDH jsme pořádali Kouzelný dětský den, stavění máje, zajišťovali občerstvení a ukázkou zásahu při Železnorudských slavnostech a také uspořádali hasičský bál. Po 2 letech jsme opět pořádali krajskou soutěž ve vyprošťování osob u dopravních nehod.

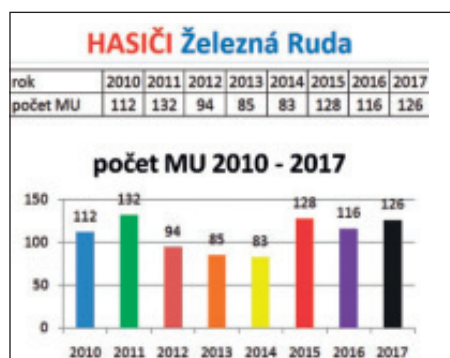
Hasičský bál

S větším předstihem dáváme informaci, že se pomalu blíží a bude se konat opět koncem března, tedy 24. 3. Pokud máte zájem se zúčastnit, můžete si lístky rezervovat již nyní u p. Aleše Sekyry na čísle: 606 133 910.

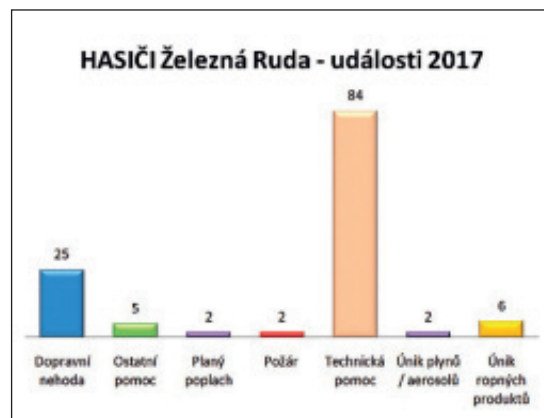
Nově jsme také proškolení jako First Responders pro poskytnutí předlékařské první pomoci s využitím automatizovaného externího defibrilátoru, kdy vyjíždíme na vyžádání ZZS.

Statistiky vzato: Vyjízďeli jsme ke 126 událostem.

HASIČI Železná Ruda souhrn 2017

Dopravní nehoda	25
Ostatní pomoc	5
Planý poplach	2
Požár	2
Technická pomoc	84
Únik plynů / aerosolů	2
Únik ropných produktů	6

Hasičský záchranný sbor Plzeňského kraje – Územní odbor Klatovy, požární stanice Železná Ruda.

Jak jsme avizovali v minulém zpravodaji, od 1. 1. 2018 vznikla v Železné Rudě stanice profesionálních hasičů. Vzhledem k dojezdovým časům z nejbližších stanic (Klatovy, Sušice okolo 45 minut), požárnímu nebezpečí obce a okolí a problematickému zajišťování akceschopnosti naší jednotky sboru dobrovolných hasičů (JSDH), kdy není zájem ze strany veřejnosti stát se hasiči, bylo rozhodnuto o zřízení stanice Hasičského záchranného sboru (HZS). Stanice nyní vznikla té nejnižší kategorie – P0, kdy na každou 24 hodinovou směnu slouží 3 příslušníci HZS. V případě větších událostí bude i nadále vyjíždět naše JSDH. Nyní je tedy garantován rychlý výjezd a dostupnost našich služeb opravdu 24 hodin denně, 7 dní v týdnu po celý rok.

Hasiči HZS slouží ve stávajících prostorách naší zbrojnice, kde došlo k několika drobným a provizorním úpravám vnitřních prostor a přemístění techniky, neboť si hasiči přivezli svou cisternu CAS20 Tatra Terno a automobilový žebřík AZ30 Mercedes-Benz. Je přislíbena dotace z Evropských fondů na rekonstrukci části starého objektu a výstavbu nového, kde přibudou nová výjezdová stání pro mobilní požární techniku, denní místnosti, sprchy, školící místnosti, ale i místnost pro fyzickou přípravu nebo ložnice pro zajištění nočních pohotovostí. Celkové náklady na rekonstrukci a výstavbu budou okolo 45 milionů Kč, které budou významnou částí financovány z evropských a krajských dotací.

Dalším pozitivem je možnost čerpání zkušeností našich členů JSDH od příslušníků HZS ať již z praxe, nebo při pravidelných školeních, jež jsou náplní téměř každé směny.

Text a foto: Filip Brož

Bavorská tradice Rauhacht – vyhánění všeho zlého ohněm a sírou

Do Šumavy dnes mluví kde kdo

ROZHOVOR s legendárním Šumavákem Emilem Kintzlem z Kašperských Hor

Emil Kintzl se narodil roku 1934 v Praze, tedy v době, kdy vznikla Horská záchranná služba v tehdejší Československu. Před válkou odešel do Sušice, do rodiště své matky. Tam chodil do školy, udělal maturitu a začal lyžovat. Jako skaut nemohl dále studovat. Po maturitě pracoval v Uhelných skladech Sušice a stal se také učitelem tělocviku a dalších předmětů v Základní škole v Hartmanicích. Později dálkově vystudoval Pedagogickou fakultu s aprobací pro tělesnou výchovu a zeměpis. Po vojně se přestěhoval do Kašperských Hor, kde nyní žije. „Můj život je spojený se školou a s uhlím,“ říká o sobě. Zajímá se o historii Šumavy, spolupracuje při natáčení seriálu Policie Modrava jako lokátor – vyhledává zajímavá místa k natáčení. Věnuje se spolu s Janem Fischerem psaní a natáčení příběhů Zmizelá Šumava o místech, která už dnes na mapě Šumavy neexistují. Jezdí na kole a na lyžích, má rád Šumavu a italské Dolomity. Je typ pro hory. V předání jeho kašperskohorského bytu věděl jeho společná fotografie s horolezcem Reinholdem Messnerem. Pokládá se za všemohla.

Emile, mimo jiné se věnuješ historii lyžaření, jak říkali moje babi s dědou, na Špičáku a vůbec na Železnorudsku. Mohl bys o tom něco říct? Jak to začalo a co tě k tomu koníčku vedlo?

Když jsem byl za trest zavřený tři pětiletky v kotelně, začal jsem se zajímat o historii šumavských obcí. Objevil jsem staré fotky z lyžování, tak jsem si řekl, jsem lyžař a lyžařům by to bylo líto, kdyby jejich historie na Šumavě upadla v zapomnění. Hodně mi pomohli zápisky rodiny Langů a paní Prokopové, týkající se prvních průkopníků lyžování. To mě zaujalo a leccos o tom vím.

Jaké byly začátky lyžování na Šumavě? Bylo to spíš sjezdové nebo běžkové lyžování?

Potom, co se v roce 1877 otevřel tunel pod Špičákem, situace v lyžování se změnila. Dřív lyžaři jezdili do Krkonoš. Na Špičák začali houfně jezdit Pražáci i Plzeňáci. Synové Prokopů byli takovými prvními učiteli lyžování svých hostů, kteří k nim jezdili do hotelu. Tak začaly první lyžařské výcviky. Lyžování byla tehdy vlastně lyžařská turistika. Takové lyžování, jak ho známe dneska, neexistovalo.

Jezdilo se v oblecích?

V normálním oblečení, v tom, co měli lidé běžně na sobě. Ženy až do takového roku 1906 – 1907 jezdily v dlouhých sukních, protože to bylo mravopoečné. Lyžařské příručky doporučovaly, aby měly sukně o něco kratší, než v jakých chodí po městě. A protože lyžování vzniklo ve Skandinávii, tak tehdy sem na Šumavu zvali čeští průkopníci lyžování norské instruktory a cvičitele.

Kde na Šumavě lyžování začalo?

Na Špičáku. To bylo jediné místo, kde plzeňský Ski klub měl sídlo v penzionu u otce pana Prokopa. Lyžařští instruktoři byli většinou bývalí závodníci jako třeba norští skokané – bratři Ruudovi. A ti tady učili naše a německé lyžaře jak běh na lyžích, tak skok. Přinesli k nám severské disciplíny. Ve svých vzpomínkách píše, jak je lidé vítali, jak spolu chodili do hospody, postupně se spřátelili. A za zásluhy, že norští instruktoři tady učili, odměnil prezident Masaryk v roce 1935 jejich šéfa N.R.Oesgaarda Řádem Bílého lva. Oesgaard byl významný člověk – byl to pobočník Olafa V, krále norského. Takže šlo o velké vyznamenání a poděkování norským instruktorům, kteří tu učili lyžování.

A jak potom vznikly tzv. Seveřanské hry?

Naši lyžaři se dozvěděli z vyprávění zřejmě v hospodě, že se v Norsku konají kombinované závody. Řekli si, že podobné závody u nás stojí za pokus. Začali jim říkat Seveřanské hry, přesněji Šumavské mezinárodní závody na lyžích na Špičáku na Šumavě. Začalo se v roce 1909. Můžeme citovat: „28. února 1909 se konaly na Špičáku první tzv. Seveřanské hry, kde se soutěžilo v bězích, skoku na sněhovém můstku a v krasojízdě.“ Ty závody měly určitá pravidla, třeba závod v krasojízdě předepisoval, že se jede po „nakloněné ploše se třemi otáčkami, jedním podjžděním v dřepu telemarském, jeden krátký prudký svah pro elegantní sjezd, pod ním plocha k vykonání obratu telemarského a švihu kristiánského.“ A když se podíváme do těchto velmi přesných propozic, musím říct, kam se hrabeme dneska se závody, co se tady pořádají. Podívejte se, v jakých disciplínách se tehdy závodilo. Jízda na 5 km v krasojízdě, klubová jízda Kroužku lyžařů Domažlice, stejná jízda pro Klatovy, pro Ski klub v Plzni, sokolská jízda odboru Sokola v Plzni, jízda začátečníků, jízda dam klubu západních Čech, jízda hostů, jízda domorodé mládeže, štafeta na 1000 m, běh na 100 m. Později se Seveřanské hry rozšířily o skok na lyžích.

Takže jejich sláva rostla...

Seveřanské hry se konaly každý rok, ale bohužel skončily první světovou válkou a po ní už nebyly obnoveny. Pro nás byly nejzajímavější hry, které se konaly v únoru 1913. Účastnil se jich i legendární Bohumil Hanč. Startoval v běhu na 10 km a skončil druhý za Karlem Jarolímkem. Jeho fotografie ze Seveřanských her je asi jeho poslední, neboť za dva týdny 23. března 1913 zahynul při závodu na 50 km u Labské boudy. Tehdy se v rámci her objevila moderní disciplína, která měla v Čechách premiéru. Byl to sjezd na lyžích z hřebenu Pancíře na Weissovu louku. Šlo o první závod ve sjezdu nejen na Špičáku na Šumavě, ale v celém Království českém. Účastnila se ho desítka závodníků, všichni sjeli a dorazili do cíle. A dnes se o.s. Otevřená

Šumava, které má za cíl obnovit a otevřít historické a dnes zakázané cesty na Šumavě, snaží po stu letech závod z Pancíře oprášit a konat ho každý rok, přestože dnes nejsou sněhové podmínky zdaleka tak příznivé jako tehdy.

Ve dvacátých letech byl postaven lyžařský skok (skokanský můstek) na Šancích na Špičáku, průsek je dodnes viditelný. Jak na tyto snahy navazuje?

Návaznost je právě v tom, že tehdy se skutečně začalo i u nás na lyžích skákat. Právě bratři Ruudové z Norska byli výbornými instruktory a spolu s dalším zakladatelem lyžování na Šumavě, Karlem Jarolímkem, upravili trať, aby měla všechny technické parametry. Jeden z bratrů Ruudů tady tehdy při závodech skočil 40 m, což už nikdo nikdy nepřekonal.

A oblast dnešní Weissovy louky na Špičáku? Tam se také lyžovalo, ne?

Weissova louka nebyly vždycky Weissova louka. Byla to prostě louka před penzionem Prokop, kde tehdy fungoval první lyžařský stadion. Proč se téhle louce říká Weissovka? Rodina Prokopů měla příbuznou rodinu Weissů, což byli majitelé kavárny pod Bílou věží v Klatovech. Jeden z nich byl Jindřich Weiss, milovník Šumavy. Když se vrátil z První světové války, kde byl zraněn, šel pracovat do hotelu Prokop. A protože byl milovník lyžování, každou volnou chvíli vyběhl ven a na přilehlé louce zkoušel lyžařské umění. Kromě prostých lyžařů tam jezdila také vybraná společnost. A ta sledovala toho lyžujícího chlapíčka a podle něj někdo z nich začal té louce říkat Weissova louka neboli Weissovka. Ale lyžovat se chodilo i jina, na Jezerní horu, na Svaroh, ale i třeba pod Luzný nebo Falkenstein. Nicméně Weissova louka a svah Špičáku, to byly skutečné kolébky lyžování na Šumavě. Na louce před penzionem Prokop byl dokonce první lyžařský stadion.

Pokračování ze strany 12

A jak tenhle lyžařský rozmach souvisí s výstavbou Juránkovy chaty na hřebeni Svarohu?

Juránkova chata ve výšce 1330 m byla dílem lyžařů plzeňského Ski klubu a postavena byla roku 1922. Nacházela se pár kroků od česko-bavorské hranice. Zasloužila se o ni známá jména – Norbert Lang, Arna Juránek, Kabát. Ti věděli, že se na Svaroh chodí lyžovat, tak tam vystavěli malou chatičku, kde mohlo přespat deset lidí. Byly tam zásoby potravin a dřeva. Chata byla pořád otevřená. Lidé tam přišli, něco spotřebovali a zase nějaké zásoby zanechali. Byla to taková ochranná chata.

A její další osud?

Na Juránkovu chatu se chodilo trénovat, když už dole nebyl sníh. Dokonce tam byl i malý lyžařský můstek. Chata asi po deseti letech vyhořela, ale plzeňský Ski klub už měl plán, jak chatu znovu vybudovat a zvětšit. Autorem plánů byl Otakar Prokop. V roce 1932 ji postavili a otevřeli. Nová chata byla důmyslně postavena, měla zděný základ a dvě dřevěná poschodí a byla v provozu celoročně. Správci se tam střídali. Nabízela až 50 lůžek a velkou restaurační místnost. Byla unikátní tím, že měla horkovzdušné topení a najedlo se tam u stolu sto lidí. Uvnitř byla i křesla, studentská noclehárna, kde se zájemci mohli vyspat na zemi a hlavně tam byla studna, takže chata měla vždy dostatek vody. Lyžaři se tu soustřeďovali a jezdili závody ve slalomu směrem na německou stranu, která nebyla zalesněná jako dnes. Pak přišla válka, německá armáda měla na Juránkově chatě pozorovatelnu. Na konci války byla chata rozbořena, ale Norbert Lang si dal za úkol ji se svými kamarády znovu zprovoznit. To se jim povedlo, Silvestra 1945 slavili ve třetí Juránkově chatě. Pak přišel v padesátých letech bolševik, vzniklo hraniční pásmo, chata byla opuštěná, chátrala a nakonec z ní nic nezbylo. Instalovali jsme tam pamětní tabuli, aby turisté věděli, co tam stálo a proč to dnes už nestojí. Dnes se tam oficiálně z české strany nesmí. Nemůže tam být vyznačena z české strany ani turistická cesta, přestože cesty tam vedou. A nikdo tam už asi nepovolí nějakou stavbu postavit. I když Lesy ČR, které v tamních lesích hospodaří, by mohly vybudovat aspoň nějaký přístřešek. Místo jedné cesty k blízké vyhlídce na Černé jezero, která je snad ve všech knížkách o Šumavě, je tam dnes deset vyšlapaných steziček a lidé, kteří tam chodí, udělají víc škody, než kdyby tam byla jedna oficiální značená cesta.

Jsi autorem expozice historie lyžování v novém Environmentálním centru v Železně Rudě. Jak expozice vznikla?

Byl to výsledek naší dlouhodobé práce. Když jsem se jednou, je to víc než deset let, zmrzačil na lyžích a nemohl lyžovat, tak jsem sepsal knížku o počátcích lyžování na Šumavě. To mě přivedlo k tomu, že s kamarádem Milanem Hamplem z Klatov jsme se rozhodli připravit expozici, protože jsme měli ve sklepích a na půdách hromady starých věcí souvisejících s lyžováním. To se nám povedlo nejprve v zámečku v Železně Rudě. Expozice měla dostatečný ohlas i v zahraničí, protože jsme všechno ze slušnosti přeložili do němčiny. Původně jsme si mysleli, že to tam jen tak poskládáme. Potom jsme si vzpomněli, že máme kamarádku Marušku Kubalíkovou, která je přes výstavnictví odbornice. To, že je expozice hezká, je její práce. My jsme dodali materiál. Loni jsme expozici přenesli do nově vybudovaného Environmentálního centra v Železně Rudě. Byla to namáhavější práce než ji instalovat. Přidal jsem expozici o Horské službě Šumava, protože té je už taky hodně let. Letos bude mít 60. výročí vzniku. Je to myslím první expozice o Horské službě v naší republice vůbec.

Změnilo se nějak lyžování nebo možná i letní turistika na Šumavě po tom, co se po pádu železné opony propojila česká a německá část Šumavy?

Lyžování se mění každý rok vývojem nových lyží, vázání, nového oblečení. Dnes je lyžování obchodní záležitost. Jezdí se po upravených sjezdovkách, dřív se jezdilo v hlubokém panenském sněhu. Dřív to byla taková lyžařská turistika, kdy lyžař musel umět všechno. Slalomové ježdění nastalo, až když jsme si louku dobře ušlapali. Jezdili jsme většinou šusem. Za mlada jsme říkali, „kdo zatáčí, je srab“. Pak jsme zastavili buď křišťánekou nebo telemarkem nebo o nějaký plot. Dneska se to všechno změnilo. Jsou dobře připravené sjezdovky a běžecké tratě. Vybavení je špičkové. Čili lyžování je byznys.

A doba, kdy se chodilo pěšky s lyžemi ke Kamení na vrcholu Špičáku, to si pamatuješ?

To pamatuju, to byly nejkrásnější doby, protože závodníci přijeli vlakem a kopec si museli nejdřív ušlapat. Cestou nahoru jsme se dozvěděli všechny drby z okolí. Jednou jsme si sjezdovku sjeli nanečisto. Jednou jsme si sjeli slalom. Když jsme vypadli v prvním kole, domů jsme nejeli. Zůstali jsme celý den. Vyprávěli jsme si protistátní fóry. Lyžaři byli přírodní lidi, ti neměli rádi komunisty.

A tehdy byla na Špičáku jedna sjezdovka a rekord na ní minuta dvacet?

No já jsem četl v novinách, že se tam jezdívala Velká cena Špičáku, která neměla dlouhého trvání. Nejrychlejší čas tam měl Tonda Říha, první náčelník a zakladatel Horské služby na Šumavě. Čas Tondy Říhy už nikdo nepřekonal. Pak přišla válka a potom nastoupili bolševici a už se to nejezdilo. Špičák se změnil. Na starých fotkách jsou holá místa bez lesa. Dneska jsou tam uměle udělané sjezdovky. Je to něco úplně jiného. Dneska už nikdo neví, kudy se vlastně Velká cena Špičáku jela. Tehdy ty jízdy nebyly tak rychlé, byly dřevěné lyže, takže sjíždění bylo bezpečné.

Ale já myslím 60. léta, to už bylo vázání s pevnou patou a posléze se slavnou patou Marker Rotamat. Tehdy jezdili na Špičáku ostrilejší lyžaři, dnes tam jezdí i začátečníci.

Pamatuju si, že tam byl takový úzký průsek, dnes by to tam bylo o zabítí. Sjezd se už dneska prakticky nikde nejezdí. Je to taky tím, že dřív, za mého mla, byl sníh všude. Lyžovali jsme dokonce v Sušici pod Svatoborem a v Klatovech na Hůrce. Lyžovalo se v Domažlicích, ve Kdyni, ve Staších. Takže lyžaři neměli potřebu hnát se někam na Špičák. Já jsem se na Špičák dostal po válce jednou se Sokolem, jen ze zvědavosti. My jsme třeba jezdili v Kojšicích, tam

Pokračování na straně 14

Dokončení ze strany 14

měl Sokol zámeček a chaty. To byly jiné zimy a lyžovalo se vlastně všude. Teď se jezdí za sněhem a díky tomu, že jsou otevřené hranice, tak jsme se dostali také na Javor, na který jsme za socialismu čuměli jako pitomci, když tam v noci jezdily rolby a ono to bylo od nás pár kilometrů, a my div nebrečeli, že tam nemůžeme. Nevěřili jsme, že se tam někdy dostaneme.

A jak se díváš na to, že těsně nad Železnou Rudou vzniká jádro budoucí Divočiny podle kategorie IB IUCN? Tam z principu musí být omezený vstup, ale ty vzpomínáš na cesty, kudy mohl nebo může chodit člověk.

Ať si divočinu dělá příroda na místě, kde divočina měla být a ne tam, kde byly pokáceny stromy nebo to bylo místo zničené vichřicí nebo kůrovcem. Když divočinu, tak na nějaké malé ploše, jako zoologickou zahradu, když už to ochranáři chtějí. Les má být les. Původní záměr Národního parku Šumava byl, že Šumava bude tzv. Zelená střecha Evropy. Když se to po deseti letech ochrany přírody nepovedlo, vyhlásilo se další heslo, a sice, že Šumava bude divočinou. Já nevím, co bude ze Šumavou, až umřu. Chtěl bych, aby byla zelená a co nejvíc osídlená.

Jednal jsi i s ministrem Richardem Brabcem o otevření historického přechodu Modrý sloup. Sám jsi už před lety začal značit cestu Luzenským údolím pro turisty. Pak to ale správa parku zakázala.

Tuhle cestu jsem už značil třikrát. A vždycky tam nakonec zase dali zákaz vstupu. Když ještě nebyla obnovena hájovna na Březníku, tak se říkalo, že se tam nesmí kvůli nedostatku infrastruktury. Pak kvůli padajícím stromům. Pak kvůli tetřevovi. Od té doby se pořád slibuje a čeká. Kdejaký politik plácá, jak přechod otevře, ale za chvíli neví, kde a co slíbil. Šumava by měla být Šumavou, o které rozhodují lidé, kteří tady žijí a ne politici a umělci z Prahy. My taky neříkáme, jaký les by měl být ve Stromovce. Tak co oni mají co povídat, jaký les má být na Šumavě. Ti lesáci ze Šumavy to dobře vědí. A staří lesníci z dob knížete Schwarzenberga se musejí obracet v hrobě, pokud tohle všechno vidí. Jednání o Šumavě je politický boj a to se mně vůbec nelíbí. Šumava pořád trpí. Trpěla za fašistů, trpěla za bolševiků, trpí i teď, pořád.

Jediná oficiální cesta z českého území na Falkenstein, což je magická hora bavorské Šumavy, vede ze sedla Polomu přes přechod Lakabrück a dál nahoru. Cesta ale byla na českém území zneprůchodněna, i když přechod byl roku 2009 slavnostně otevřen. Jak bys na to reagoval?

Bubnovat na tamtamy, bouřit se, mluvit o tom. Furt to naráží na zeď. Do Šumavy mluví kdekdo. Tady by měl být nějaký řád, který by vyhověl všem stranám. Dnes stačí, aby jeden účastník řekl, tohle nejde, a je veto. To není demokracie.

Ale sám vidíš, že Modrý sloup, Střelecký průrsek a další s bavorskou stranou dohodnuté přechody jsou z české strany stále zavřené.

Vždyť stačí pár takových míst otevřít a je klid. Proč by se tam turisté nemohli podívat? Když chtějí na Luzný nebo Roklan, musí z Kvildy objet 100 kilometrů přes Německo autem. Přitom se tam z Čech odjakživa chodilo.

Jenomže to je otázka posudků. Ředitel NP Šumava Alois Pavlíčko nechal v roce 2005 udělat posudky na pět variant cesty na Modrý sloup. Ty posudky se znovu posuzovaly a dělaly další posudky. Každý ten posudek se dělá rok i víc. Poslední posudky se dělaly loni. Jsou negativní.

To by mi tak nevdalo, že to tak dlouho trvá, to je pochopitelné. Stojí to ale hodně peněz. Ten posuzovatel, který má razítko, to neudělá za stovku. Tam máš ještě tři nuly, nejmiň. Je to i finanční záležitost. Možná já dělám Šumavu z fandovství, takových lidí je dnes ale dost málo.

Bavorská strana Šumavy má dobře udělanou síť cest i podél hranice, na české straně

to není a pravděpodobně ani nebude. Jakým způsobem postupovat, když se říká, že česká a německá strana se propojují, zejména po Schengenu?

Ono se to propojuje tím, že spolu lidé mluví. Na Šumavě ale k sobě nemůžou. Třeba v Kašperských Horách se pořádají každoročně slavnosti a měla sem jít soumarská karavana přes Modrý sloup. Nesměla. Nebylo to povoleno. A přitom by to byla krásná atrakce a přírodě by nikdo neublížil.

A tvoje další práce?

Udělal jsem prvních dvacet příběhů Zmizelé Šumavy. Loni jsme natočili další řadu, letos točíme čtvrtou řadu pro internetovou televizi Stream. Až bude čtvrtá řada dokončena a dá-li Pán Bůh a vydavatelé, publikujeme ještě druhý díl zmizelé Šumavy. Pak už mě čeká akorát napsat si parte.

Pro ŽŽ se ptal Radovan Holub

Předvánoční selská tradice v Bavorsku: vyhánění vlků pomocí zvonů

NOVÁ KAVÁRNA

Klostermannovo náměstí 24, Železná Ruda

Přijďte ochutnat vynikající kávu, domácí dorty, vydatné snídaně a zeleninové polévky!

- Originální horský interiér
- Parkování před kavárnou
- WiFi pro všechny :-)

**Do této kavárny hledáme nové kolegy!
Kontaktujte nás na kariera@crosscafe.cz**

RETRO 2017

Události starého roku ve fotografii

*Návštěva českých
a bavorských starostů
v Návštěvnickém centru
Šumavy*

*Návštěva partnerského města
Aldeno a podepsání nové
smlouvy o partnerství*

Železnorudské slavnosti navštívil starosta Aldena společně s italskými muzikanty

*Lesy České republiky obnovily
a nechaly vysvětit Boží muka na
cestě k Černému jezeru, která
zde byla od nepaměti*

*Nový kruhový objezd
zklidnil dopravní situaci
a zvýšil bezpečnost školních dětí
na této křižovatce*

*Byl založen nový dětský
folklorní soubor Hořeček,
který se má čile k světu*

*Ku příležitosti výročí
140 let provozu železniční dráhy
vyměnil Železnorudský klub
u Pomníku Barabů starý kříž za nový*

Velkým úspěchem byla návštěva Železnorudského smíšeného sboru v partnerském městě Zernez ve Švýcarsku

Přesun mateřské školky si vyžádal rozsáhlé stavební úpravy v základní škole

Hitem loňského roku bylo uvedení Hojsoveckého orloje do provozu – děkujeme pane Lando

Již desáté výročí od vstupu České republiky do Schengenu jsme vloni oslavili společně s našimi sousedy z Bavorské Rudy

Velkým přínosem pro zkrášlení městského centra bylo dokončení Klostermannovy Rezidence

ŠUMAVA

Od Všerub k Novým Hradům z dob nám méně známých

Vybráno ze starých archivů a průvodců

Část pátá

Železná Ruda – Markt Eisenstein

Městečko 754 m. n. m., ležící v chráněné poloze v otevřeném údolí na stoku potoků Řezného a Železného na úpatí Špičáku a Pancíře, které chrání Železnou Rudu proti severním větrům má dvě nádraží, které jsou konečnou stanicí klatovské dráhy. Údolím potoka procházela odedávna důležitá stezka do Bavor, které se říkalo podle východního města Světlá (Zwiesel) Světelská, něho také Výšinná (šla po hřebenu Pancíře, Mastku a Prenetu) dále do Klatov. Sloužila původně k dovozu soli, později i železné rudy, jejíž ložiska zde byla r. 1569 objevena.

První osada vznikla v XVI. stol. Náležela k panství hradu Rýzemberku, jehož majitel Jiří z Gutštejna ji pronajal, a roku 1574 prodal, dvěma obchodníkům z Passova. Od r. 1676 zboží patřilo Wolfgangu Jindřichu Nothaftovi, který se oženil s jednou schwarzenberskou šlechticnou. Z toho rodu Volf Jindřich vystavěl kostel, fara až do r. 1809 pak patřila k diecézi řezenské. Wolfgang založil sklářskou huť na jižním úpatí Pancíře, který byl od té doby nazýván zdejšími Němci Hüttenberg. Vlastní jméno Pancíře je však dochováno v listinách již od roku 1577. Při huti vznikaly hospodářské budovy, kovárna, hostinec, mlýn, pivovar a obytná stavení pro skláře. Hrabě Nothaft postavil nad hutí také dřevěný zámek, který byl později celý přestavěn z kamene. To byl vlastně začátek dnešního městečka Železná Ruda. Koupil přešlo na hraběte z Klenové, když v roce 1771 zemřel bezdětný hrabě z Klenové, jeho dědici prodali Železnou Rudu sklářskému mistru Janu Jiřímu Hafenbrádlu. Nový uchazeč musel nejdříve získat měšťanské právo v Plzni, aby mohl podle tehdejších právních zvyklostí zakoupit šlechtický majetek. Tento podnikavec záhy bohatne a zakládá nové sklárny. Své dceři Marii Alžbětě staví zámek Debrník a k její počtě nazývá část Rudy, ležící těsně u bavorských hranic, Elisenthal, česky Alžbětín. Ta se stala dobrotelkou lidu. V XVIII. stol. byla Železná Ruda povýšena na městys. Od r. 1852 zboží koupili knížata Hohenzollern-Sigmaringen. Tento statek měl před první světovou válkou rozlohu 6,068 ha. Za okupace náležela Železná Ruda k odtrženým částem pohraničí a byl zde zajatecký tábor.

Doly na železnou rudu, otevřené ve zdejších lesích v XVI. stol., vyvolaly v život osadu, již daly i jméno. Ještě r. 1840 bylo obnoveno pro Železnou Rudu kutací právo, nikoli však samo kutání, zatím upadlé. Roku 1569 byla otevřena první pec na tavení železné rudy a osada z původní Hutní osady byla přejmenována na Železnou Rudu. Už v r. 1526 je známo jména hutní mistra Adama. Začal v tomto údolí s výrobou železa, kterou tu znovu po čase obnovil pan Albrecht z Gutštejna, ale už z počátku bylo jeho podnikání spojeno s nezdařením. Napadly

tenkrát takové spousty sněhu, že pobořily střechy a způsobily velkou škodu na majetku pánův i jeho dělníků. Dlouhá léta vyplňují spory o toto území, o cesty, štolu, a různá práva ohledně pálení dříví, rybolovu a pálení smoly, mnoho papíru bylo popsáno písaři bavorského vladaře u zdejších pánů, než bylo skončeno závěrečné jednání o úpravě hranic mezi Čechami a Bavori, přičemž celá jižní polovina železnorudského panství připadla Bavorům.

Technickou zajímavostí na pravém břehu Řezné z druhé poloviny XVI. stol. je **hamr**, nejstarší dochovaný na Šumavě na zkujňování železa, v provozu byl do r. 1947. Zhotovovalo se zde nářadí i náročné kovářské výrobky, též i na vývoz. Tato stavba z lomového kamene, pod původní pod šindelovou střechou měla dvě výhně, náhonem se přiváděla voda na tři vodní kola. Hamernictví patřilo na Šumavě k nejstarším řemeslům.

V době, kdy upadaly železné doly, začalo zde vzkvétat sklářství, a to i v okolí Železné Rudy. Jeho počátky spadají do 70. let XVII. stol. První sklárna stála v místě dnešního kostela. Pozděně barokní zámek v části Železné Rudy, zvaný Debrník, je jednou z mála dochovaných budov, jež souvisely se zdejší sklářskou výrobou (okenní a zrcadlové sklo). Žel, i tento původní zámček již v současné době neexistuje. Byla zde umístěna rota pohraniční stráže, po jejím opuštění zámček zpusťl a byl v samé blízkosti hranice zlikvidován. Zrcadlové sklo se vyrábělo i v jiho-

západní části města – Alžbětíně, kde pracovala později jedna z největších šumavských skláren. Roční spotřeba v ní dosáhla 12 tisíc metrů dřeva. Roku 1856 bylo zavedeno v této sklárně lití tabulového skla, obzvláště jemného a velkých rozměrů. Dělníci této alžbětínské sklárny se r. 1919 připojili k železnorudské vzpouře.

Železnorudská vzpoura. Tu připomínal pomník z roku 1961 před býv. poštou slovy: „V hladových letech 1919 pozvedli vojáci 1. strážního praporu, vedeni bývalými legionáři, prapor vzpoury proti buržoasii“. Nesouhlasili s některými poměry v nové republice. Vzpourea vypukla 21. 7. 1919. Povstalci v počtu několika set mužů projeli přes Klatovy až do Plzně, kde byli odzbrojeni. Po potlačení bylo 27 vůdců zatčeno.

Hlavní význam mělo však městečko jako středisko letní a zejména zimní rekreace, vyhledávané i zahraničními hosty. Bývalé hotely Kroupa 48 lůžek, blízko hraničního nádraží, dále Bavaria 50 lůžek, Seidl 70 lůžek, později velitelství PS – útvaru, Praha v zahradě areálu PS, Kelnhofer 19 pokojů, Böhmerwald 30 lůžek, Belvedere 70 lůžek, situovaný vysoko nad obcí s krásným rozhledem a hotel Plzeň, hostinec Ostrý 13 lůžek, hostinec Böhme u nádraží s 20 lůžky, stanice KČST 13 lůžek a mnoho dalších bytů v soukromí.

Z archivních materiálů pana Š. Berky z Nýrska sestavil Václav Chabr

Novinky z Národního parku Šumava

Návštěvnická centra NP Šumava zvítězila v soutěži DestinaCZe 2017 České republiky

Návštěvnická centra Srní a Kvilda zvítězila v soutěži DestinaCZe 2017 České republiky v kategorii Eko-friendly. Staly se tak atraktivitami dbající na ochranu přírody a fungující na principu udržitelného cestovního ruchu.

„Vnímám cenu centrály cestovního ruchu – CzechTourism, která má významný kredit v ČR, jako část ocenění za naši dlouhodobou práci při přípravě a budování takto složitých projektů. Je také významným signálem pro povedený projekt, o který má veřejnost mimořádný zájem. Zbývající část ocenění zcela jistě patří také našim zaměstnancům návštěvnických center, kteří se denně velmi trpělivě starají o návštěvníky,“ komentuje získané ocenění náměstek ředitele Správy NP Šumava Miloš Juha.

Návštěvnické centrum Kvilda, bylo otevřeno v srpnu roku 2015 a návštěvníci se zde mohou projít výběhem přímo mezi jeleny. O rok později skoro 3 kilometry dlouhý okruh doplnil výběh s rysy.

Do Návštěvnického centra Srní mohli zavítat první návštěvníci v říjnu roku 2015. Ve skoro čtyřhektarovém výběhu mohli pozorovat vlčí smečku čítající šest vlků. V současné době, žije v areálu devět vlků.

Součástí obou Návštěvnických center jsou také energeticky pasivní budovy s technologiemi příznivými pro životní prostředí, které ale nepostrádají punc domů klasické šumavské ar-

Návštěvnické centrum NP Šumava na Srní

chitektury. Uvnitř jsou expozice věnované vlkům, jelenům a rysům a také potřebné zázemí pro návštěvníky.

„Návštěvnická centra se už v prvním roce svého provozu stala nejnavštěvovanějšími místy Národního parku Šumava. V roce 2016

je navštívilo 300 tisíc lidí, v letošním roce, do konce října, to bylo 270 tisíc návštěvníků,“ dodává mluvčí Správy NP Šumava Jan Dvořák.

Návštěvnická centra Srní a Kvilda jsou v provozu po celý rok.

Převzato z TZ Správy NP Šumava

Tradiční setkání u Sv. Barborky v sobotu 9. 12. 2017, které uspořádal Železnorudský Klub, sledovala i regionální televize

Okamžiky živé přírody Sysel obecný (*Citellus citellus*)

Nebýt vyjmenovaných slov po „s“, většina z nás by na toto krásné zvířátko ani nevzpomněla. Není tomu však tak dávno, kdy nám při hodinách přírodopisu bylo vštěpováno, že právě sysel je spolu s křečkem „americkým broukem“ – mandelinkou bramborovou – a počasím největším nepřítelem socialistického zemědělství. Proto byl v minulosti huben všemi dostupnými prostředky. Na Šumavě, díky nadmořské výšce, nebyl nikdy hojný, ale pamatují si na nevelkou kolonii na pastvině nedaleko Kolinec.

V současné době se z obávaného škůdce stal velice vzácný, přísně chráněný živočich, který žije v ČR již jen na několika lokalitách. Sysel, typicky stepní živočich, ke svému životu, kromě potravy, vyžaduje slunné, písčité plochy s nízkým travním porostem. Protože jsou to zvířátka společenská, na těchto vhodných lokalitách zakládají kolonie, čítající několik desítek párů. Současné velkoplošné zemědělství však syslům nesevřelí, jsou tak vytlačováni na poslední stepní lokality – letištní plochy, golfová hřiště či okraje panelových sídlišť. Tyto ostrůvky syslí populace jsou však velice zranitelné. Sysel jako každý hlodavec, má mnoho nepřátel. Mimo dravců, šelem a sov se stávají snadnou kořistí toulavých koček. I dlouho trvající nepříznivé počasí s prudkými lijáky decimuje jejich stavy, hlavně v období rozmnožování.

Sysel obecný patří zoologicky do čeledi veverkovitých. I když se díky pozemnímu způsobu života veverce moc nepodobá, některé shodné znaky bychom našli. Hlavně způsob přijímání potravy mají podobný. Obydlí sysla je vyhrabaná hluboká nora s vystlanou komůrkou, určenou nejen

pro odchov mláďat, ale i k uložení k dlouhému zimnímu spánku. Tam se první zimní spáči ukládají již v průběhu září, počátkem října jako by rušná kolonie vymřela. Všechny otvory jsou pečlivě ucpány hlínou a nic nenasvědčuje tomu, že hluboko pod povrchem země spí tvrdým spánkem několik desítek obyvatel. Toto období trvá dlouhých šest měsíců. Na jaře, koncem března či v dubnu, kdy sluneční paprsky rozežhnou zmrzlou půdu a začnou rašit první rostliny, se spáči postupně probouzejí. Otevírají a opravují ucpané nory, a hlavně se po šestiměsíčním půstu musí řádně nasytit, aby měli dostatek sil k nejdůležitějšímu úkolu – rozmnožování. Po období březosti, která trvá 25 dnů, vrhá samice 5 až 8 mláďat, o která pečuje ještě další dva měsíce. Po zajištění rodu čeká syslí populaci příjemné období. Do podzimu mají jen jeden úkol. Řádně ztloustnout, aby podkožní zásoby tuku vydržely do dalšího jara. Syslové celou zimu prospí, proto si nedělají žádné zásoby.

V průběhu psaní této knihy jsem byl kamarády – fotografy pozván na jednu „syslí lokalitu“, aby i moje fotobanka byla obohacena tímto zajímavým druhem. I když jsme ujeli spoustu kilometrů, nelitoval jsem. Pro milovníka přírody je to nezapomenutelný zážitek. Posuďte sami, není to nádherna?

Čerpáno z knihy Ivana Lukeše, *Okamžiky živé přírody*
Foto: Václav Chabr.

Na předvánoční tradiční trhy do Salzburgu vyjeli senioři ze Železné Rudy, zájezd zorganizovala paní M. Antoňová – bylo to moc hezké, děkujeme.

Rok s osmičkou je spojen i se Šumavou

Letošní rok, tzv. „osmičkový“, je pro naši Českou republiku významný svým 100. výročím od vzniku Československa. Je však významný i pro celou Šumavu. Připomeneme si 170 let od narození a 95 let od úmrtí Karla Klostermanna, básníka Šumavy. Jeho životopis i dílo není třeba detailně představovat. Bude se konat jistě několik akcí, které nám tohoto spisovatele připomenou, včetně jeho díla, odkazu, poslání apod. Není snad milovníka Šumavy, kdo by neznal jeho romány. Snad si je za dlouhých, zimních večerů znovu oživíme. Rád bych se zmínil o dvou osobnostech v životě Karla Klostermanna, které jej výraznou měrou motivovali, pomáhali mu a stojí mnohdy mimo jeho dění. Kromě rodičů, učitelů na gymnáziích, to byl **Václav Vlček**, český spisovatel, novinář, dramatik a básník. Letos 17. 8. uplyne 110 let od jeho úmrtí. Od roku 1871 do konce svého života vedl časopis Osvěta. Časopis, který v roce 1895 uznalo 133 spisovatelů. Ocenili, že Osvěta vykonala velké kulturní a vlastenecké dílo ve směru obrany národního sebezachování. Je autorem románu Černé jezero (1893), dosud jediného o tomto jezeru. Projevuje zde lásku k Šumavě, kterou poznal během letních pobytů. A jak souvisí spojitost Vlčka s Klostermannem? Drobná próza v podobě šumavských črt Klostermanna vzbudila pozornost Vlčkovu, který ho požádal, aby napsal obsáhlejší beletristický obraz ze Šumavy. Napsal dne 25. 8. 1890 dopis Klostermannovi, cituji:

„Jste tak výtečným znalcem staré Šumavy, kraje tak znamenitého, znáte z něho veliké množství originálních povah i charakteristických příběhů, tkvíte v kraji a lidu tomto svými životními kořeny, jste k němu srdcem přirostlý – jaké to celé neocenitelné poklady! ... Nevím o spisovateli druhém, který by mohl činiti co Vy; tak jste k úkolu tomu nejen povolán, ale tuším jediný a já mám – není to liché slovo – vroucí přání, abyste se do úkolu toho pustil hned, byste o Šumavě, jmenovitě také o bývalé, vypsál všecko, co jste v ní poznal a procítil... Látka šumavská Vašeho mládí vyniká řídkou originalností a kdybyste jí nezužitoval Vy, byla by navždy ztracena“.

Z tohoto podnětu Klostermann napsal v roce 1890 pro uvedený list, a to již česky, svoji první povídku „Rychtářův syn“, která byla uveřejněna roku 1891. Po německy psaných fejetonech a črtách tedy již autor pokračuje ve své další tvorbě česky. První román ze šumavského prostředí nazvaný velmi výstižně „Ze světa lesních samot“ napsal zprostředkovatel příběhů, jak se Klostermann označoval roku 1891 a byl určen rovněž pro časopis Osvěta. K vydání románu došlo až v roce 1894. Ponechal bych na každém čtenáři svůj úsudek o podílu Vlčka na tvorbě básníka Šumavy. Jedno je však neodvratné a neměnné. A to, že dopis a podpora Václava Vlčka povzbudila Klostermanna v psaní o Šumavě. Kdyby k tomu nedošlo, kdoví jak by vše bylo. Historici údajně neuznávají slovo kdyby. Životní příběhy s ním však počítat musí. A to,

že s ním počítají, tvoří historii opravdových lidí se svou intimitou, s láskou, nenávistí či pokorou a jím subjektivně, ale přesně popsán pohled na události a na lidi.

Za vším hledej ženu, říká jedno přísloví či lidová moudrost? Další osobnosti v životě spisovatele Šumavy byla **Betty Juránková**. Karel Klostermann po smrti svojí první ženy si v roce 1898 bere za ženu paní Juránkovou, vdovu po kotlářském mistru Arnoštu Juránkovi. Sňatkem se Karel Klostermann zbavil finanční tísně a mohl se věnovat psaní.

Tak to jsou dvě osobnosti v životě významného šumavského spisovatele, které mu nezaměnitelnou pomocí usnadnily život i psaní románů o Šumavě.

Dalšími osobnostmi spojenými se Šumavou v „osmičkovém“ roce jsou:

Antonín Frič (105 let od úmrtí, 15. 11. 1913), přírodovědec, geolog a paleontolog. Byl i ředitelem Národního muzea v Praze. V roce 1898 vydal článek o výzkumu dvou jezer šumavských, Černého a Čertova. Byl to první odborný článek o těchto jezerech.

21. května uplyne sto let od narození **Viléma Heckla**, fotografa z Plzně. Pana fotografa.

Není třeba více slov. Město Plzeň připravuje k tomuto výročí výstavu o V. Heckelovi.

Málokdo ví, že začínal fotit na Šumavě. Jeho otec, jeřábík ze Škodovky, sem s ním jezdil a tady ho zaučoval do fotografického umění. Kdo by nechtěl čekat na výstavu, ať se podívá na internetové stránky V. Heckla a pokochá se fotografiemi nejenom Šumavy, ale i dalších hor. Ty se jemu i dalším členům expedice do Peru staly osudnými a 31. 5. 1970 zahynuli, zavaleni lavinou, pod horou Huaraskan. Na jejich počest je pořádán i lyžařský závod „Jizerská 50“.

Naposledním, ale velmi významným letošním výročím bude v červnu 70 let od založení **Horské služby na Šumavě**. Určitě se máme na co těšit.

Máme tedy z čeho čerpat, číst, obdivovat, ale hlavně s pokorou a úctou k těmto lidem o čem přemýšlet i v našich jednáních dnešní doby.

Václav Větyška

Bavorští sousedé se zajímají o českou literaturu a dějiny. Ve Zwieselu uspořádal spolek Waldverein přednášku o Janu Husovi, Jaroslavu Haškovi, Egonu Ervinu Kischovi a Boženě Němcové

Horsefeathers Iron Jam 2017

Po dvouleté pauze se po vánocích do centra města vrátila velkolepá akce Horsefeathers Iron Jam, za kterou stojí železnorudské sdružení Harakiri Gang, v čele s Richardem Brožem. Letos se díky pomoci města Železná Ruda a hlavních partnerů Horsefeathers a Monster energy podařilo postavit velkolepá atraktivní trať, na které se během závodu přihlásilo 40 závodníků, včetně těch nejlepších českých freestylových jezdců a zároveň jezdců z Německa. Závod startoval odpoledne a už i během kvalifikace byla atmosféra kolem tratě výborná a vygradovala při finále, které proběhlo za umělého osvětlení a 2 tisíce diváků hnalo jezdce k dechberoucím trikům. Otočky až o 900 stupňů, salta pozadu či popředu a různé přeskokování a „slajdování“ po zábradlích společně hnalo diváky do varu a jezdci předvedli své maximum, aby si rozdělili 30 000 Kč a věcné ceny od partnerů. V lyžařské kategorii vyhrál těsně Dan Hanka nad Robinem Holubem a třetím Danem Koudelkou. Ve snowboardech obhájil po 2 letech vítězství Darek Bergman před Davidem Čonkou a Danem Kašparem. Mezi holčinami vyhrála Marie Kreisingerová nad Dianou Augustínovou. Z ohlasů diváků a návštěvnosti je nám jasno, že tahle akce je vrchol sezony tady na Šumavě a mezi jezdci je již na republikové úrovni. Rádi budeme pokračovat a do příštího roku bychom rádi akci ještě zvětšili a pokusili bychom se z ní udělat akci na úrovni evropských závodů.

Zároveň děkujeme místním obyvatelům, které během akce nějak omezíme uzavírkou ulice, i když děláme vše proto to, abychom si vyšli vstříc. Akce podobného typu jsou teď ve světě v kurzu, a pokud chceme z našeho města dělat místo kde to žije, tak jdeme správným směrem.

*Richard Brož, HG
Foto: Radek Sieber*

Bára Zíková (vlevo) s přáteli po závodech, dále viz str. 24.

Bára Zíková – hodnocení r. 2017

Nejprve zvítězila v konkurenci špičkových závodnic z ČR v ÚKZ v Koutech, ve dvou závodech ÚKZ na Špičáku /SL, OSL/ a hlavně pak na nabitém republikovém závodě v Říčkách. Zde zvítězila v OSL a navíc byla druhá ve dvou závodech SG. O čtyři dny později se v Říčkách vyznamenala znovu, v 55. ročníku Skiinterkriteria, v němž reprezentovala ČR v konkurenci deseti evropských států. Zde byla ve slalomu druhá za reprezentační kolegyní Sommerovou ze Ski teamu Záhrobský a před Švédkou Jaulertovou. V obřím slalomu pak skvěle zvítězila před Slovenkou Surovou a Košťálovou z Bižuterie Jablonec a dalšími třiceti závodnicemi z celé Evropy. V únoru přidala ještě jednu zlatou z vyřazovacího závodu a druhé místo ve slalomu v republikových závodech žactva v Albrechticích. V březnu získala jedno vítězství a jedno druhé místo

v Bílé a na závěr zazářila na Mistrovství České republiky žáků na Klínovci, kde získala dvě zlaté a jednu bronzovou medaili. V celkovém hodnocení všech RKZ za celou sezonu, které se hodnotí jako pohár České pošty, Bára suverénně zvítězila. Mimo to ještě zaznamenala několik pozoruhodných výsledků na zahraničních závodech v Alpách. Gratulace za její úspěchy patří jak Báře, tak jejím rodičům, pro něž je její závodní činnost neskutečným břemenem. Dík patří i všem dalším, kteří ji podporují, vycházejí vstříc a přejí jí její úspěchy. Jsou to úspěchy nejen její, ale i města Železná Ruda a českého lyžování.

V loňském roce byla poslední rok žačka /r. nar. 2001/, po celé 4 roky byla v žakovské reprezentaci ČR, startuje za Sokol Špičák.

Jaroslav Frič

HiFiKlub Klatovy, Vrchlického Sady – program leden 2018

- 17. 01. 18, 19:00** **HiFi klub Klatovy**
BIBLE STÁLE ŽIVÁ
 Příběh rabiho Ješuy Čtvrtá část pětidílného cyklu. Život, dílo a význam Ježíše Nazaretského v poutavém vyprávění s obrazovým doprovodem přiblíží plzeňský biskup Církve československé husitské FILIP ŠTOJDL.
 Večer České křesťanské akademie.
- 19. 01. 18, 17:30** **HiFi klub Klatovy**
VÝROČNÍ ČLENSKÁ SCHŮZE
 VÝROČNÍ ČLENSKÁ SCHŮZE HIFIKLUBU KLATOVY ČSE
- 23. 01. 18, 19:00** **HiFi klub Klatovy**
TA NAŠE PÍSNÍČKA ČESKÁ...
- 26. 01. 18, 18:00** **HiFi klub Klatovy**
PŘÁTELSKÉ PŘIVÍTÁNÍ NOVÉHO ROKU
 PŘÁTELÉ ČESKÉ HISTORIE a jejich příznivci přivítají rok 2018 tradičně hudbou, zpěvem, promítáním a povídáním si o klatovských i jiných zajímavostech s vlastním pohoštěním.
 Večer připravil a uvádí IVAN RUBÁŠ ve spolupráci s Hifiklubem.
- 30. 01. 18, 19:00** **HiFi klub Klatovy**
DIVOČINOU SRÍ LANKY
 Ostrovní stát přezdívaný perla Indického oceánu, do roku 1972 s oficiálním názvem Cejlon, přiblíží obrazem, slovem, ale i osobitým humorem VÁCLAV CHABR.

ITC informuje

Akce konané v období od 17. 1. 2018

17. 1. 2018 **Tradiční přechod Královského hvozdu – 17. ročník**
 / - na sněžnicích ze sedla Scheiben na Velký Ostrý, zakončení v Hamrech / Penzion Habr
27. – 28. 1. 2018 **Rossignol Demo Tour – testovací akce značky Rossignol, /Ski areál Špičák/**
3. 2. 2018 **Zlatá lyže Šumavy – závod v běžeckém lyžování, klasicky, tříčlenné štafety ...**
 /SC Plzeň, Belvedér/

Železnorudský zpravodaj. Vydává město Železná Ruda, Klostermannovo nám. 295, 340 04 Železná Ruda. Registrováno Min. kultury pod číslem MK ČR E 11849. Elektronická verze: www.sumavanet/zeleznaruda/zpravodaj, www.facebook.com/ZeleznorudskyZpravodaj
 Redakční rada: Václav Chabr, Světluše Chabrová, příjem inzerce: Milan Kříž (místostarosta) e-mail: kriz@zeleznaruda.cz,
 e-mail redakce: redakceZZ@email.cz.

Náklad: 1 000 výtisků. Uzávěrka 5. každého měsíce. Redakce si vyhrazuje právo na krácení příspěvků.